

De stijgende WIA-instroom verklaard

In 2024 werden 69.000 WIA-uitkeringen toegekend. Nooit eerder waren dat er zo veel. Zijn vergrijzing en een groeiende beroepsbevolking de oorzaak? Of is er meer aan de hand? **Uit onderzoek van UWV blijkt dat naast demografie en beleid ook verschuivingen in ziekteoorzaken een rol spelen. Kennisadviseur Menno de Vries van UWV vertelt.**

Tekst **Brechtje van Dam** Fotografie **Jean-Pierre Jans**

De Vries analyseerde samen met collega's de instroom in de WIA over de periode 2018 tot en met 2024. Hij keek naar het totaal aantal toekenningen en splitste de stijging op in factoren. Op deze manier werd zichtbaar welk deel bijvoorbeeld te verklaren is door demografie en beleid, en welk deel wijst op andere maatschappelijke ontwikkelingen.

Stijging door demografie

Volgens De Vries is een deel van de stijging simpel te verklaren: de werkzame beroepsbevolking is de afgelopen jaren gegroeid door de gunstige conjunctuur en de hogere AOW-leeftijd. Daardoor zijn er meer mensen verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. 'Dan is het logisch dat de WIA-instroom toeneemt', zegt De Vries.

Ook beleid speelt een rol in de cijfers. Door het tekort aan verzekeringsartsen moeten mensen langer wachten op een medische beoordeling. De beroepsgroep is vergrijsd en de instroom van nieuwe verzekeringsartsen is beperkt. 'Om de wachttijd te verkorten, is daarom tijdelijk een vereenvoudigde beoordeling voor 60-plussers ingevoerd', zegt De Vries. 'Mensen die na twee jaar ziekte 60 jaar of ouder zijn, hoeven niet volledig medisch beoordeeld

te worden door een arts. Dat leidt vaker tot een WIA-toekenning.'

Verschuiving in oorzaken

Een aantal jaren zorgt langdurige covid voor een sterke toename in WIA-aanvragen. Dat wordt vanaf 2022 zichtbaar in de cijfers, omdat mensen pas na twee jaar ziekte in de WIA terechtkomen. Sinds eind 2024 verandert dat beeld. Vanaf de tweede helft van 2023 neemt het aantal aanvragen door psychische aandoeningen sterk toe, vooral bij mensen onder de 40 jaar. 'Psychische klachten nemen dus het stokje over van covid-klachten', zegt De Vries.

Uitschieter: vrouwen onder de 40

De cijfers tonen een opmerkelijk verschil tussen mannen en vrouwen. De stijging van het aantal WIA-toekenningen bij vrouwen onder de 40 is veel hoger. 'Het gaat dan vooral om klachten zoals burn-out en depressie', vertelt De Vries.

De toename onder jonge vrouwen komt volgens hem onder andere door de arbeidsmarkt. 'Door arbeidskrapte is de werkdruk hoog. Die krapte zien we vooral in sectoren als zorg, welzijn en onderwijs. Daarin zijn vrouwen oververtegenwoordigd.'

Daarnaast vertelt De Vries dat veel vrouwen in die leeftijd werk combineren met zorgtaken voor een gezin of familieleden. Werk en privé lopen ook steeds vaker door elkaar. 'Die combinatie van factoren zorgt voor extra druk en dat zien we terug in de cijfers.'

Sterke toename in 2026

De verwachting is dat de WIA-instroom de komende jaren hoog blijft. In 2026 neemt de instroom verder toe, onder andere door de herinvoering van de 60-plusmaatregel. Ook psychische klachten blijven waarschijnlijk zichtbaar in de cijfers. 'De oorzaak ligt namelijk bij factoren die niet snel zullen veranderen', vertelt De Vries. 'Maar er wordt ook gewerkt aan oplossingen. Samen met arbodienstverlener HumanTotalCare en UWV onderzoekt het Amsterdam UMC welke factoren langdurige uitval of instroom in de WIA door psychische klachten kunnen voorspellen. Zo kunnen we sneller herkennen wie extra ondersteuning nodig heeft en langdurige uitval zoveel mogelijk voorkomen.' ■

Lees hier meer over dit onderzoek.